

Мејбел Синклер Стобарт

ПЛАМЕНИ МАЧ
у Србији и другде

Е Д И Ц И Ј А
СРБИЈА 1914–1918

Уредник
Зоран Колунџија

Превео с енглеској
Бранко Момчиловић

Превод са издања:
Mrs. St. Clair Stobart
THE FLAMING SWORD
in Serbia and Elsewhere,
London, New York, Toronto, 1916

Copyright © ИК Прометеј, Нови Сад, 2016.

Издавање *Едиције Србија 1914–1918* подржали су
Министарство културе и информисања Владе Републике Србије и
Град Нови Сад – Градска управа за културу

МЕЈБЕЛ СИНКЛЕР СТОБАРТ

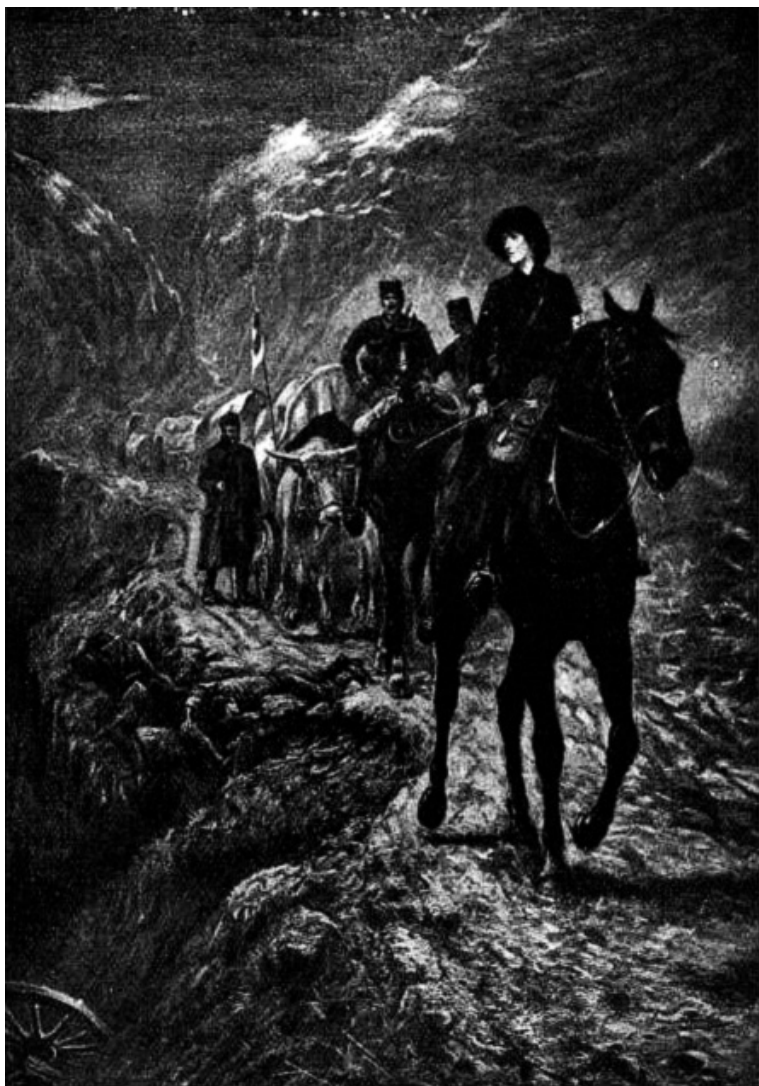
ПЛАМЕНИ МАЧ
У СРБИЈИ И ДРУГДЕ

ПРОМЕТЕЈ
Нови Сад

РТС

РАДИО-ТЕЛЕВИЗИЈА СРБИЈЕ
Београд

*Дама на црном коњу, i-ђа Синклер Сјобарџи, ириком јовлачења
октoбра-децембра 1915. Слика Џорџа Ренкина.*

Ову књигу посвећујем

ЊЕГОВОМ КРАЉЕВСКОМ ВИСОЧАНСТВУ
АЛЕКСАНДРУ

СРПСКОМ ПРЕСТОЛОНАСЛЕДНИКУ

У знак дивљења због храбрости којом су он и народ којег представља, упркос свим искушењима, одржали Идеал Духовне Слободе, и у свесрдној жељи да овај Идеал буде ускоро остварен у Великој Србији која ће се дићи из гробнице прошлости.

ПРЕДГОВОР

Написала сам ову књигу у првом лицу јер би било претварање писати у трећем лицу о стварима које сам осећала и видела.

Али ако је књига занимљива, онда то није само због личних искустава већ због дејства које су она имала на уверења једне модерне жене која је вероватно представник других жена свог века.

Верујем да је човечанство на раскршћу. Један пут води у еволуцију – у духовном правцу – други у деволуцију – правцем материјализма; а путоказ ка деволуцији је милитаризам. Јер милитаризам је ретроградни покрет, који доводи цивилизацију до застоја – у ћорсокак.

А ја верујем да милитаризам може да буде побеђен само уз помоћ Жене. У земљама у којима Жена има најмање утицаја милитаризам је најдоминантнији. Милитаризам је разударена мужевност.

Човекову одбојност према милитаризму подстиче осећање или смисао за Целисходност. Није изазвана инстинктивно; стога није снажна. Природа није поверила Човеку човеков живот. Стога Човеку очување живота је мање важно од многих других ствари. Сама Природа даје пример немарности код мушкараца. У интересу света инсеката, она ствара милионе некорисних мужјака за једног који ће служити мушкости. Кажу да је сразмера мушких водених цветова у односу на женске шест хиљада према један. Природа се понаша слично – мада умереније – са

мушким бебама. Рађа се више мушкараца него жена, али мање мушкараца преживљава. Да ли је раст можда још један неодмерени изум Природе или друштво, које подстиче рат, слепо подражава Природу ради истог циља?

На другој страни, Женина одбојност према рату је инстинктивна.

Живот – за жену – није семе које се може сејати руком, да ухвати корен или пропадне, већ према случају. За Жену живот је индивидуална одговорност; стога, за Жену, очување живота је важније од многих других ствари.

Од Бога и Човека, брига о животу је поверена Жени, пре и после рођења. Свим својим бићем Жена – примитивна Жена – бранила је тај живот као индивидуалан, конкретан живот; и свим својим бићем, Жена – модерна Жена – мора сада, у једној широј области, да брани апстрактан живот људског рода.

Стога је добро да Жена одбаци своје стрепње, да иступи и лично види опасности које угрожавају живот.

Отуда је добро да Жена забележи, као Жена, а не као средњи род, ствари које је осећала и видела током доживљаја милитаризма из прве руке.

ВОДИЧ ЗА ЧИТАОЦЕ

Ова књига се састоји од пет делова.

ДЕО I се бави припремама и радом у болницама у Бугарској, Белгији, Француској и Србији.

ДЕО II се бави радом диспанзера крај путева у Србији.

ДЕО III је дневник српског повлачења.

ДЕО IV говори о:

- а) Раду жена у рату.
- б) Карактеру Срба.
- в) Несрећама рата.

ДЕО V садржи мапе, писма и спискове особља.

Наслов књиге је узет из Књиге постања iii, 22-24. Читаоци ће разумети да Део III не настоји да опише српско повлачење у целини; материјали за то нису били доступни. Он описује рад једног малог дела историјског мозаика из дана у дан. Књига има многе недостатке, али ако са њених страница сија нешто од духа српског народа, она је послужила свом циљу.

